

музикознавчих знань та їх застосування у комунікативній діяльності. Усі ці види діяльності сприяють розвиткові творчої активності школярів під час уроків музичного мистецтва.

Література

1. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі : посіб. для вчителів. Харків: Веста, вид-во «Ранок». 2006 256 с.
2. Мозгальова Н.Г. (2014). Основні напрями модернізації інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти*. 2014. Вип. 16(1). С. 99-104.
3. Фрицюк В. А., Фрицюк В. М. Особливості розвитку креативності майбутніх учителів музичного мистецтва. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. Випуск 1 (36). 2018. С. 87-96.
4. Фрицюк В. А., Фрицюк В. М. Мотивація професійного саморозвитку майбутніх педагогів-музикантів у творчому освітньому середовищі університету. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Зб. наук. пр. Випуск 53. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер». 2019. С. 222-227.

Ткачук О., м. Вінниця

здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

ЗМІСТ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ТА ХОРЕОГРАФІЇ

Постановка проблеми. В умовах корінних перетворень українського суспільства, коли рівень культури кожної людини набуває вирішального значення, особливої ваги набуває проблема формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва.

У Законі України «Про освіту», Державній національній програмі «Освіта» (Україна XXI століття), Національній доктрині розвитку освіти України в XXI сторіччі, національній комплексній програмі естетичного виховання, Державній програмі «Вчитель» окреслено основні вимоги до підготовки педагогічних кадрів, їх професійного рівня, а також зазначено, що однією з сучасних проблем є переорієнтація педагогічного процесу на збагачення духовного світу майбутнього вчителя, педагогічне забезпечення умов його повноцінного естетичного самовираження й самореалізації, професійно-естетичного виховання педагога.

Ця проблема стає більш актуальною, коли йдеться про професійну підготовку вчителя музичного мистецтва, сутність педагогічної діяльності якого полягає в залученні школярів до культурних, художньо-естетичних цінностей, формуванні їх художньо-естетичного світогляду, творчого мислення, естетичного ставлення до дійсності й мистецтва, що у свою чергу, обумовлює високі вимоги до особистості вчителя, його соціокультурних, естетичних якостей.

Аналіз наукових публікацій. Питання естетичної культури вчителя піднімалися в наукових працях В. Андрущенка, Б. Бриліна, І. Зязюна, А. Макаренка, В.Сухомлинського та ін.. Естетичний аспект професійної діяльності вчителя музики та хореографії висвітлений у роботах І.Барановської, Н. Казмірчук, Н. Мозгальнової, Ю. Москвічової, Г. Шевченко, О.Щолокової та ін..

Проблема формування естетичної культури майбутнього педагога в тісному зв'язку з гуманізацією та гуманітаризацією навчання у закладах вищої освіти розглядається в працях Г.Балла, С.Вітвітської, С. Мельничук, Н.Мировольської, О.Олексюк, В.Фрицюк та ін..

Мета статті – проаналізувати теоретичні аспекти проблеми формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва.

Незважаючи на підвищений інтерес вчених до обраної проблематики, формування естетичної культури майбутніх учителів як багатогранного та складного явища не втрачає своєї актуальності, що зумовлює вивчення його

теоретичного підґрунтя. У сучасній науковій літературі існує кілька філософських підходів до визначення поняття «культура».

Зокрема представники особистісного підходу (Н.Мирпольська, Л.Хлебнікова) під культурою розуміють процес творчої самореалізації особистості. З позицій діяльного підходу (Б.Брилін, Г.Шевченко) культура визначається як особливий спосіб освоєння світу та людської діяльності. Прихильники соціально-ціннісної концепції культури (О.Олексюк, М.Ткач) розглядають цей феномен як систему цінностей. Як суспільне явище, певний історичний рівень матеріального й духовного розвитку суспільства й людини розглядають культуру І. Зязюн та В. Андрущенко.

Отже, у широкому значенні «культура» охоплює всі створені людиною, суспільством упродовж його існування матеріальні й духовні цінності. У більш вузькому значенні культура – це сфера духовного життя суспільства, духовної творчості, а також ті установи й організації, які забезпечують її функціонування. Крім того, культура визначається як показник освіченості, вихованості людини, рівня володіння інформацією в різних сферах знань і діяльності [1].

Важливе значення у формуванні естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва має поліхудожня освіта. На думку вчених, поліхудожня освіта «забезпечує нові способи залучення до мистецтва на основі інтеграції, допомагає зрозуміти витoki різних видів мистецтва, набuти базових мистецьких знань» [3, с. 9] з метою естетичного сприйняття дійсності, розвитку духовності та творчості.

За результатами вивчення наукових праць визначимо основні складові змісту естетичної культури майбутніх вчителів музичного мистецтва.

Художньо естетична освіченість майбутніх учителів музичного мистецтва та хореографії передбачає усвідомлення ними сутності естетичного виховання, розуміння ролі музичного і хореографічного мистецтва, людських стосунків у розвитку естетичної культури особистості. Тому, майбутній вчитель повинен спрямовувати свою майбутню педагогічну діяльність на пошук і застосування ефективних шляхів і методів духовно-естетичного розвитку своїх вихованців. У

процесі проведеного нами експерименту художньо-естетична освіченість студентів оцінювалася через повноту й глибину естетичних знань, естетичної ерудиції. Варто зазначити, що художньо-естетична освіченість стосується також жанрово-стильової ерудиції, що передбачає «розуміння історичних особливостей епохи, стилю, до якого належить творчий доробок композитора, характерні жанрові особливості» [5, с. 73].

Сформованість естетичних ціннісних орієнтацій. Рівень естетичної культури майбутніх вчителів, їх спрямованість на естетичні цінності, здатність із естетичних позицій оцінювати предмети і явища навколишнього світу визначається різнобічними естетичними поглядами, інтересами, смаками, проблемами, ідеалами, що становлять основу естетичних цінностей орієнтації особистості. Сформовані естетичні ціннісні орієнтації активно впливають на духовний світ майбутніх учителів музичного мистецтва та хореографії, сприяють розвитку в них емоційного сприйняття краси в дійсності й мистецтві, глибокому усвідомленню ними цінностей художньої культури, забезпечують спрямованість на їхнє естетичне зростання, формують активну потребу в естетичному збагаченні.

Здатність до сприйняття естетичного в дійсності й мистецтві. Розуміння краси вимагає емоційної чуйності, вміння бачити й відчувати її в мистецтві та дійсності, суспільних стосунках. Тому розвинена фантазія, емоційність, асоціативність образів, адекватність сприйняття естетичних цінностей дозволяють осягнути глибину, сутність художніх творів, осмислити їх, дати їм естетичну оцінку, за допомогою власних думок і почуттів доповнити образ, що створив автор.

Здатність до естетичного самовиховання. Вибравши для себе професію вчителя музичного мистецтва і хореографії, студент повинен усвідомлено включатися в діяльність, спрямовану на розвиток потреби сприймати красу життя й мистецтва, виробленню естетичних умінь і навичок для використання їх у майбутній професійній діяльності.

Готовність до самоаналізу й самооцінки. Ці два взаємозалежні компоненти допомагають студентам дати об'єктивну характеристику своїх

особистісних якостей і здібностей. Самоаналіз дозволяє осмислити власні естетичні схильності та орієнтації. Розвинена адекватна самооцінка сприяє визначенню протиріч між бажаним і дійсним рівнем свого естетичного розвитку.

Естетична вихованість студента проявляється в скромності, ввічливості, дисциплінованості, почутті власної гідності, культурі мовлення.

Естетичне спілкування передбачає вміння зрозуміти й поставити себе на місце іншої людини, співпереживати та співчувати їй. Естетично виразне, образне, емоційне мовлення дозволяє впливати на уяву, емоції і почуття вихованців.

Сформована потреба в художньо-естетичній діяльності дозволяє майбутнім вчителям отримати знання про мистецтво, прекрасне у ньому, формує творчу фантазію, образні асоціації, здатність діяти за законами краси. Художньо-естетична діяльність створює умови для розкриття студентами свого творчого потенціалу, естетичного самовираження й самореалізації. Вчені відзначають полімотивованість художньо-естетичної діяльності якій «зазвичай відповідають декілька мотивів». В процесі «мотивованого включення студента в таку діяльність вона стає цікавою, захоплюючою, що приносить задоволення» [2, с.333].

Готовність до естетизації шкільного педагогічного процесу полягає у формуванні у школярів естетичного ставлення до дійсності й мистецтва. Успішне розв'язання зазначеного завдання залежить від уміння майбутнього вчителя наповнювати педагогічний процес естетичним змістом, використовуючи власний художньо-естетичний арсенал у навчально-виховній роботі, створюючи умови для художньо-творчого самовираження кожної дитини. «Знайомство майбутніх викладачів з найкращими зразками музичного мистецтва, їх широкою жанровою палітрою, на думку вчених, є запорукою розуміння особливостей музичної мови, жанрових утворень» [4, с.64].

Висновки. Розглянуті основні складові естетичної культури майбутніх учителів музики і хореографії відображають її зміст і вимагають методичного наповнення та особливої уваги з боку викладачів закладів вищої освіти.

Література

1. Зязюн І.А. Естетичний досвід особи. Формування і сфери вияву. Київ: Вища школа, 1970.172 с.
2. Мозгальова Н.Г. Методологічні засади формування художньо-виконавської самоефективності майбутніх учителів музичного мистецтва та хореографії. *Наукові перспективи*. 10(28)2022. С.324-335.
3. Барановська, І.Г., Мозгальова Н.Г. (2019). Поліхудожня освіта майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: проблеми і перспективи. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти. Вип. 26. С. 9-15.
4. Мозгальова Н., Новосадова А., Лученко О., Соколова О. Вивчення жанрово-ритмічних особливостей музичних композицій у професійній підготовці майбутнього викладача хореографії. *Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*. Том 29. 2023. Т. 29. С. 63-68
5. Мозгальова Н.Г., Сушицький М.І., Новосадова А.А. Специфіка підготовки вчителів музичного мистецтва і хореографії до жанрово-стильового аналізу. *Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*. Том 28. 2022. С.64

Фурманський А., м. Вінниця,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр

РОЛЬ МУЗИКИ У РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ

Постановка проблеми. Комунікативна культура особистості є тим поняттям, яке викликає сьогодні значний інтерес широкої аудиторії – людей різних професій, науковців, діячів культури, працівників освіти. І це не випадково. Адже в умовах демократичних змін у суспільстві питання